

Drugi članki ali sestavki/1.25

Lucija Zorenč

JAVNI ZAVOD KOZJANSKI PARK

1. Uvod

Leta 2003 je v Javnem zavodu Kozjanski park prenehala delati etnologinja Helena Rožman, njeno delo pa sta prevzeli dve kustosinji. Za zbirke je skrb prevzela Lucija Zorenč, ostalo delo pa zgodovinarica Nataša Ferlinc Krašovic. Kljub kadrovskim spremembam delo na etnološkem področju ni zastalo in je potekalo tako kot druga leta, le evidentiranja in dokumentiranja podeželske stavbne dediščine Kozjanskega zaradi organizacijskih težav v tem letu ni bilo.

2. Terensko delo

V okviru mednarodnega projekta Evidentiranje in dokumentiranje podeželske stavbne dediščine na območju Kozjanskega parka je bil dokumentiran zaselek Trebeže na Križan vrhu v občini Bistrica ob Sotli, ki ga tvorijo objekti štirih domačij.

Leta 2003 smo postali lastniki dveh domačij, reševanja problematike pa smo se lotili v več fazah. Prvo fazo je predstavljala mednarodna urbanistična delavnica, ki je med 5. in 10. majem potekala v Kozjanskem parku. V njej so sodelovali študentje arhitekture s Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani in Oddelka za arhitekturo Visoke tehniške šole iz Regensburga, ki deluje v okviru njihove Univerze za uporabne znanosti. Šestnajst študentov iz vsake šole se je teden dni ukvarjalo s problematiko urejanja zaselka Trebeže na Križan vrhu. Nemško skupino sta vodila prof. Joachim Wienbreyer, dipl. ing. arhitekture z Visoke tehniške šole in Norbert Hanke, dipl. ing. gradbeništva, slovensko pa dr. Živa Deu s Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani in samostojni konservator Aleš Lomberger. V okviru delavnice so sodelovali tudi udeleženci Pharovega projekta - Formiranje produktov in storitev trajnostnega turizma na območju Kozjanskega.

Druga faza je potekala v okviru projekta Phare - Formiranje produktov in storitev trajnostnega turizma na območju Kozjanskega. Ena izmed projektih skupin je bila vključena v projekt Eko vas - oživitev vasi Trebeže. Cilj projektne skupine je bila izdelava koncepta revitalizacije opuščanih kmetij z namenom pokazati programske rešitve, s katerimi je mogoče ohraniti fond zgodovinske gradbene substance in ga tudi trajno koristiti.

Tretjo fazo je predstavljala popis inventarja na Trebežu, ki smo ga izvedli s sredstvi Ministrstva za kulturo RS. Najprej smo se lotili popisa inventarja v hiši št. 17. Delavnica popisa je potekala od 29. septembra do 3. oktobra 2003, delo pa so opravljale študentke etnologije s Filozofske fakultete, Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo v Ljubljani. Kot zunanji sodelavec je bil na delavnici mag. Vlado Šlibar iz Pokrajinskega muzeja Celje.

Tako v stanovanjskih kot tudi gospodarskih objektih je ohran-

Popis inventarja na Križan vrhu. Foto: Nataša Ferlinc Krašovic, 2003.

jenih še veliko predmetov, ki so nekoč bili del vsakdanje rabe in so jih prejšnji lastniki uporabljali do svoje smrti, potomci pa puščali na domačijah. Namen delavnice je bil evidentirati vsaj del teh predmetov. Začeli smo s hišo številka 17, kjer se nam je v enem tednu uspelo prebiti skozi vežo, kuhinjo, hiši, štibla in kleti, podstrešja pa smo se v glavnem le dotaknili, saj se pod sloji navlake skriva še veliko predmetov, do katerih se pa, brez fizične pomoči in praznjenja podstrešja nismo uspele prebiti. Prav tako je treba povedati, da na teh objektih dodatno otežuje delo to, da ni več ne elektrike, ne vode. V okviru delavnice je bilo popisanih 571 predmetov. Zaradi samega projekta "evidentiranja" smo imele že tudi načrt zgradbe, tako da nam je bil kakšen del popisa olajšan.

V naslednjih letih nas čaka še popis ostalih objektov.

3. Dokumentiranje

Po prevzemu zbirke maja 2003 sem nadaljevala z inventarizacijo predmetov, ki smo jih pridobili na terenu. Na novo je bilo v etnološko zbirko inventariziranih 86 predmetov, v steklarsko 75 in v zgodovinsko 9, skupno 170 predmetov, ki so na obdelavo čakali v skladišču, v glavnem pa so bili preneseni iz Fiketove hiše, Lesično 15. Etnološka zbirka tako ob koncu leta šteje 871 inventariziranih predmetov, še veliko predmetov pa čaka na obdelavo.

4. Posredovanje gradiva

- Razstave

V Kozjanskem parku smo po nekaj letih znova okrepili mednarodno sodelovanje z Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzejem Staro selo Kumrovec. Pripravili smo skupno razstavo ob njihovem tradicionalnem prazniku Zagorska svatba - Poročne jedi po receptih zagorskih in kozjanskih babic/Iz svadbenih recepta kozjanskih i zagorskih baka. Ideja o skupni razstavi, ki se je porodila februarja 2003, je prišla s hrvaške strani, v Kozjanskem parku pa smo se odločili, da jo realiziramo jeseni. Razstava, pripravljena na slovenski strani, je temeljila na obširni terenski raziskavi, ki jo je opravila mag. Jasna Sok, samo razstavo pa je pripravila Nataša Ferlinc Krašovic, kustosinja zgodovinarica. Na terenu smo pridobili obilo podatkov, hkrati pa smo zasledili veliko ohranjenih poročnih daril, ki so

prav tako povezani s hrano, zato smo se v Kozjanskem parku odločili, da poleg starih receptov predstavimo tudi bogata poročna darila. Razstava je bila v okviru Zagorske svatbe najprej 13. septembra odprta v Kumrovcu, nato pa prenešana v Podšredo. Samo odprtje je sovpadalo s Praznikom kozjanskega jabolka. Ob tem je Muzej Staro selo izdal tudi skupni katalog razstave s pomočjo sredstev Ministrstva za kulturo Republike Hrvaške.

Odprtje razstave v Kumrovcu. Foto: Barbara Kovačič, 2003.

5. Pedagoško delo

V okviru velikonočnega in adventnega programa v Kozjanskem parku pripravljamo ustvarjalne delavnice, ki so namenjene tako učencem šol, ki delujejo znotraj zavarovanega območja kakor tudi ostalim prebivalcem parka in obiskovalcem naših prireditvev. Leta 2003 sta jih vodili Nataša Ferlinc Krašovic in Jasna Sok.

V okviru velikonočnih ustvarjalnih delavnic, ki so potekale med 7. in 17. aprilom 2003, so otroci izdelovali cvetnonedeljske butare ter pisanice v različnih tehnikah. Organizirali smo tudi dve popoldanski delavnici za otroke in njihove starše. Našemu povabilu se je odzvalo 350 obiskovalcev.

Adventne delavnice smo organizirali med 27. novembrom in 18. decembrom 2003. Izdelovali smo adventne venčke, voščilnice, okraske iz slanega testa, svečke iz čebeljih satnic ter pomaranče krasili s klinčki. Poleg dopoldanskih delavnic, ki so namenjene učencem osnovnih šol, smo organizirali tudi tri popoldanske. Z drugo adventno delavnico, ki smo jo izvedli 3. decembra 2003, smo se vključili v projekt Ta veseli dan kulture, ki ga vsako leto organizira Ministrstvo za kulturo RS. Tudi adventne delavnice so bile zelo dobro obiskane, in sicer je bilo skupno število vseh udeležencev 250.

Pedagoško delo je Nataša Ferlinc Krašovic predstavila tudi na mednarodnem simpoziju Avtentičnost in memorialna mesta: problemi, potenciali in izzivi, ki je potekal od 4. 6.-8. 6. v Stubiških Toplicah na Hrvaškem.

6. Prenove

Leta 2003 smo se lotili celovite prenove Trebč. Tukaj ni zajet

samo Muzej maršala Tita na Trebčah, ampak tudi Kolarjeva in Javerškova domačija, apnenica in hiša gostačke. Sam projekt smo zastavili širše, saj so na ožjem projektnem območju bili nekoč prisotni še razni obrtniki in dejavnosti, kot so: žaga, lončar, mlin, apnenica, krojaštvo. Del teh objektov je še ohranjen, potrebni pa so temeljite prenove. Razen tega pa ta prostor zaznamujejo nekateri fenomeni živega in neživega sveta. Namen projekta je, da se kulturna dediščina in naravne vrednote povežejo v funkcionalno celoto, ki bo predstavljala del ponudbe Kozjanskega parka.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 16. 2. 2004

